

Herman Helsen, PPO Fruit

herman.helsen@wur.nl

Rob van Tol, Plant Research International

Perenbladvlo beheersen is evenwichtskunst

Een vrouwtje van de perenbladvlo legt zeshonderd eieren. En haar driehonderd dochters leggen op hun beurt ook weer zeshonderd eieren. De soort kan zich explosief vermeerderen. Er zijn in het voorjaar maar enkele dieren nodig om een flinke plaag te veroorzaken. Niet voor niets zien telers perenbladvlo als de belangrijkste bedreiging voor de perenteelt.

Waar in het verleden perenbladvlo vooral na de bloei explodeerde, veroorzaakt ze nu soms de schade het jaar rond. Gelukkig laten vele praktijkervaringen en onderzoeken zien dat allerlei factoren de ontwikkeling van bladvlooiën kunnen remmen. Sommige daarvan kunnen telers inzetten om te voorkomen dat de plaag uit de hand loopt. Het uitgangspunt moet daarbij zijn om te allen tijde voor een zo selectief mogelijke insectenbestrijding te kiezen. Het belang van de perenbladvlo rechtvaardigt dat bij beslissingen over teelt en gewasbescherming het effect op de perenbladvlo steeds wordt meegewogen.

Oorwormen zijn belangrijk om de perenbladvlo op een laag niveau te houden. In proeven waarbij door een barrière rond de stam de oorwormen uit de boom werden weggehouden, explodeerde de bladvlo-aantasting. Telers ervaren dit effect in de praktijk: op percelen waar veel oorwormen zitten, verloopt de bestrijding van perenbladvlo veel gemakkelijker dan daar waar oorwormen afwezig zijn. Hoewel we zien dat het aantal oorwormen het laatste

jaar weer toeneemt, zijn er nog steeds veel boomgaarden waar geen oorwormen zijn of waar ze alleen in de randrijen zitten. Dit wordt onder meer veroorzaakt door een slechte ontwatering en het bestrijdingsmiddelengebruik. Vanwege hun langzame voortplanting kunnen oorwormen niet snel van een calamiteit herstellen. Enkele keren per jaar een bespuiting met een klein effect kan er toe leiden dat er uiteindelijk steeds minder dieren overblijven. Verscheidene van de veelgebruikte insecticiden zijn giftig voor

baar is en dat de roofwantsen soms te laat of in onvoldoende aantallen naar de boomgaard komen. Daarom onderzoeken PPO en Plant Research International hoe de komst van roofwantsen in de boomgaard kan worden gestimuleerd. Daarbij komen drie vragen aan de orde: 1) waar zitten in het voorjaar de roofwantsen; 2) hoe en wanneer kunnen we die roofwantsen naar de boomgaard lokken; 3) welk (alternatief) voedsel kunnen we de roofwantsen aanbieden om hen te verleiden in de boomgaard te blijven en eieren te leggen, ook wanneer er nog geen zware aantasting van perenbladvlo is. Inmiddels is duidelijk dat de

Eitjes van de perenbladvlo op de jonge vrucht.

Foto: PPO Fruit

oorwormen en zou u dan ook alleen moeten gebruiken als er geen andere keus is.

Roofwantsen

Een beperking van de oorwormen is dat ze niet snel in aantal toenemen als er plotseling veel bladvlooiën zijn: de dieren hebben één generatie per jaar en ze verplaatsen zich maar langzaam. Roofwantsen (*Anthrenus nemoralis*) daarentegen kunnen massaal vanuit de omgeving naar een aangetaste boomgaard vliegen en zo snel op een bladvlo-plaag reageren. De keerzijde daarvan is dat hun aanwezigheid slecht voorspel-

baar is en dat de roofwantsen soms te laat of in onvoldoende aantallen naar de boomgaard komen. Daarom onderzoeken PPO en Plant Research International hoe de komst van roofwantsen in de boomgaard kan worden gestimuleerd. Daarbij komen drie vragen aan de orde: 1) waar zitten in het voorjaar de roofwantsen; 2) hoe en wanneer kunnen we die roofwantsen naar de boomgaard lokken; 3) welk (alternatief) voedsel kunnen we de roofwantsen aanbieden om hen te verleiden in de boomgaard te blijven en eieren te leggen, ook wanneer er nog geen zware aantasting van perenbladvlo is. Inmiddels is duidelijk dat de

Balanceren

Daarnaast is er nog het effect van de groeikracht van de boom op de perenbladvlo. Proeven met opgepotte boom-

pjes lieten zien dat een weelderige groei leidt tot meer eileggen en een snellere groei van de larven. Of we door de bemesting te matigen, de aantasting door bladvlooiën in de praktijk kunnen beïnvloeden, onderzoeken we 2013. Duidelijk is wel dat alle maatregelen die leiden tot een rustige groei, kunnen bijdragen aan de beheersing van de perenbladvlo.

Veel van de maatregelen die de fruitteiler kan nemen hebben een kostenkant. Hagen om en in de boomgaard leveren roofwantsen, maar leiden ook tot meer vogelschade. Kleine percelen in een gevarieerde omgeving hebben minder last van de perenbladvlo, maar zijn lastig in de bedrijfsvoering. En een rustige groei is mooi vanuit het oogpunt van de bladvlo-bestrijding, maar een te laag bemestingsniveau gaat ten koste van de productie. Beheersing van de perenbladvlo is dan ook evenwichtskunst. Daarbij ligt vooral een selectief bestrijdingsschema binnen het bereik van de teler. Breedwerkende middelen zijn soms nodig voor de bestrijding van de groene appelwants, perenknopkever of perenzaagwesp, maar op veel perenpercelen in Nederland spelen deze plagen een kleine rol. Voordat telers hiertegen gaan spuiten, moeten zij goed overwegen of de voordelen opwegen tegen de nadelen. Voor de bestrijding van de fruitmot en bladrollers kunnen zij bijvoorbeeld kiezen voor feromoonverwarring. Deze techniek heeft geen enkel effect op natuurlijke vijanden. Meerkosten van selectieve bestrijdingsmiddelen moeten in zo'n geval niet alleen aan de fruitmot worden toegerekend, maar ook aan de perenbladvlo-bestrijding.

Het Productschap Tuinbouw en het Ministerie van Economische Zaken financieren dit onderzoek.

